

TÜRK TURİZMİNİN DÜNÜ, BUGÜNÜ, YARINI

20.11.2013 tarihinde gerçekleştirilen “Türk Turizminin Dünü, Bugünü, Yarını” konferansının metnidir.

Konuşmacı:

Ertuğrul Günay (Kültür ve Turizm Eski Bakanı)

Sunucu: Sayın Rektörüm, Saygı Değer Hocalarım ve Değerli Katılımcılar 2013-2014 Akademik yılında faaliyete geçen Atılım Üniversitesi Turizm Kulübünün “Türk Turizminin Dünü, Bugünü, Yarını” konferansına hepiniz hoş geldiniz. Kulüp Başkanımız Ekin Şahin’i konuşmasını yapmak üzere kürsüye davet ediyorum.

Atılım Üniversitesi Turizm Kulübü Ekin Şahin: Sayın Bakanım, Sayın Rektörüm, Saygı Değer Hocalarım ve Sevgili Arkadaşlarım. Biz Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü Öğrencileri olarak ülkemiz ekonomisinin gelişmesinde büyük etkiye sahip olan gayri safi milli hasıla içindeki payı geçen sene %10.9 olan ve her yıl bu payı arttıran bir sektörün gelecekteki çalışanları ve temsilcileriyiz. Ülkemizin doğusundan batısına, kuzeyinden güneyine ne denli önemli turizm ülkesi olduğu hepimizin malumu olduğu gibi ülkemizin bu önemli özelliğini sektörün gelişmesini ve korunmasını sağlamakta sadece bizlerin değil, hepimizin görevi olduğunu vurgulamak isterim. Toplumumuzun kuruluş amacı da turizm cenneti olan ülkemizde turizmle ilgili yapılan reformları ülkemizin bu alanda daha iyi yerlere gelebilmesi için hangi adımların atılması gerektiğini, olumsuzlukların ne olduğunu ve bunların giderilebilmesi için neler yapılabileceğini bu bilgileri bizlerle paylaşacak, tartışacak sektörün en üst kademesinden turizme emek veren yetişmiş en iyi emekçilere kadar sizlerle buluşturacaktır. Bununla birlikte aldığımız eğitimi başka bölümlerdeki arkadaşlarımıza ve üniversite mensuplarımıza gezi, seminer, hobi amaçlı mutfak eğitimleri gibi etkinlikler düzenleyerek turizm alanlarını ve turizmin sadece otel tatili olmadığını bu bilinci yaymanın ülkemiz açısından bir vatandaşlık görevi olacağını anlatmaya çalışmak olacaktır. Bu bağlamda bizlere desteklerinden ötürü yaptığımız ve yapacağımız işlere gözü kapalı güvenen ve her zaman arkamızda olduklarını hissettiğimiz başta Bölüm Başkanımız Yrd. Doç. Dr. Sayın Gonca Güzel olmak üzere onun nezdinde tüm hocalarımıza teşekkürü bir borç biliriz. Ayrıca kulübümüzü kurmamızda bugünün gerçekleşmesi ve ilk konferansımızın değerli konuşunu bizlerle buluşturduğu için Araştırma Görevlimiz Sayın Buğra Erdal’a ve pek tabii benimle beraber bu yola çıkan topluluğumuza emek veren kurucu üye arkadaşlarıma da huzurlarınızda teşekkür ediyorum. Şunu bilmenizi isterim ki Atılım Üniversitesi Turizm Kulübü lisans öğrencileri tarafından kurulmuş lisansüstü bir öğrenci topluluğu olacaktır. Düzenleyeceğimiz ve yapacağımız tüm etkinlik ve konferansların bu değerle gerçekleşeceğinden bundan sonraki yıllarda da üniversitemiz ve bölümümüze layık olacağından hiç kuşkunuz olmasın. Ben Sayın Bakanımıza ve siz Değerli Katılımcılara kulübümüzün bu etkinliğinde bizleri yalnız bırakmadığınız için

şahsım, arkadaşlarım ve topluluğum adına çok teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum efendim.

Sunucu: Kulüp Başkanımız Ekin Şahin'e teşekkür ederim. Kulübümüz ve etkinliğimiz hakkında değerli görüşlerini paylaşmak üzere Turizm Otel İşletmeciliği Bölüm Başkanı Yrd. Doç. Dr. Sayın Gonca Güzel Şahin'i kürsüye davet ediyorum.

Yrd. Doç. Dr. Gonca Güzel Şahin: Merhabalar. Sayın Rektörüm, Sayın Dekanım, Sayın Bakanım öncelikle bu etkinliğimize hoşgeldiniz. Heyecanla bekledik, sizleri günlerdir öğrencilerimizle birlikte. Türkiye turizminin dününde, bugününde, yarınlarında neler olacağını, bizi nelerin beklediğini, sektörde hangi sorunların yaşandığını, gelecekteki trendleri, sizlerden dinlemek istiyoruz. Türkiye'nin son yıllarda geçirdiği bu büyük değişimi, dönüşümü, büyümeyi gerçekleştiren süreçte bu sürecin mimarlarından biri olarak Sayın Ertuğrul Günay'ı davet ediyorum kürsüye. Çok teşekkür ederim.

Ertuğrul Günay: Sayın Rektörümüze, Sayın Dekanımıza, Bölüm Başkanımıza, Öğretim Üyesi Değerli Arkadaşlarıma, öğrenci arkadaşlarıma bu güzel havada burada toplandıkları için hepinize Turizm Kulübüne çok teşekkür ederim. Ankara'da genç bir üniversitenin turizme önem vermesi hele Turizm ve Otelcilik İşletmeciliği Bölümünü açmış olması ve bu eğitimin toplumdaki algısının yükselmesi için böyle bir kulüp ve kulübün çatısı altında konferanslar dizisi hazırlamış olmasını gerçekten büyük bir sevinçle karşıladım. Çünkü benim de çok yakın çalışma arkadaşlarım oldu, sizin hocalarınız arasında. Ben görevde bulunduğum 5,5 yıl süre içinde turizmi sadece bana verilmiş ve bir ölçüde benim zamanımla sınırlı olarak yapıp geçmem gereken bir alan olarak görmedim. Türkiye'yi ekonomik olarak da sosyal olarak da hem Türkiye'yi hem dünyayı ekonomik olarak da sosyal olarak da dönüştürmekte iyiye doğru, olumluya doğru dönüştürmekte çok önemli bir anlamda 21. Yüzyıl'ın kurucu sektörlerinden birisi olarak algıladım. Daha önce benden bunları çok dinledi bazı arkadaşlarımız. 20. Yüzyıl ki turizmde zaten dünya çapında yükseldiği bir yüzyıl ve hatta 20. Yüzyıl'ın ortalarından bu yana. Bendeki rakamlar doğruysa Dünya Turizm Örgütü'yle paylaştığımız rakamlar 1950'lerde dünyayı turist olarak gezenlerin sayısı 25 milyon civarında ama geçen yıl 1 milyar 75 milyon civarına çıkmış. Yani arada 60 yıllık bir süre yarım asırlık bir süre geçmiş bir anlamda o büyük savaşlar bittikten sonra dünya çapındaki o büyük savaşlar 1945'te bitti. II. Dünya Savaşı ondan sonra turizmde bir gelişme var ve geride bıraktığımız 50-60 yıl içinde başka hiçbir sektörde böyle %200'lere, %300'lere varan bir artış yok. Turizm sektörü 20. Yüzyıl içinde gelişmeler kaydetmiş olan bir sektör ama 20. Yüzyıl oldukça talihsiz bir yüzyıldı. 20. Yüzyıl'ın başında savaşlar vardı, ortasında savaşlar vardı, sonunda işte Kafkasya'da ve Balkanlarda hatta Orta Doğu'da nice savaşlar devam ede geldi. Ben 21. Yüzyıl'ın sizin yaşayacağınız yüzyılın inşallah daha barışçıl bir yüzyıl olmasını çok arzu ediyorum, temenni ediyorum, diliyorum. Barışın kurulmasında da turizmin çok büyük etkisi olacağını düşünüyorum. Yani turizm, birazdan konuşacağız,

ekonomik açıdan dünyaya da bizim ülkemize de büyük katkıları olan bir sektör ama bu ekonomik olarak getirisinin daha önemli yönü bence barışın kurucu sektörlerinden birisi. Barış içinde geliyor ve barışın ayrıca tekrar üretilmesine de katkı yapıyor. Bizim Yunus Emre'nin güzel bir sözü vardır ya bizim kültürümüzde "Gelin tanış olalım, işi kolay kılalım" diye. İnsanları birbirini, toplumları birbirini, ülkelerin birbirini, halkların birbirini tanıması birçok sorunu çözmek konusunda yardımcı oluyor. Bunu başaran sektör turizm sektörüdür. İlginç gerçekten, dünyada son 50-60 yıl içinde 100 milyonun altından, 25-30 milyondan milyarlara çıkmış bulunan milyarların üzerine son yıllarda çıkmış bulunan bir sektör. Dünya turizm kavramıyla bizden tabi daha önce tanıştı. Bizde son 50 yıl içinde belki hatta son 70-80 yıl içinde 1923'ten alırsak bir turizm politikası sürdürmeye çalışıyoruz ama bunun bir sisteme oturması son 25-30 yıl içinde. Türkiye 1963'te Turizm Bakanlığı kurmuş ilk defa değil mi İbrahim Bey. 1963'te Turizm Bakanlığı kurulmuş. Oradan baktığınız zaman işte 50 yıldır bir devletin turizm politikası var diyebiliriz. Ama bunun bir sisteme oturması, kanunlar daha çok altyapı konusundaki ciddi alınabilecek olan birtakım girişimler 1980'li yıllardan sonra. Dünyada daha eski bizden. 1800'lerin ortasında galiba İngiltere'de ilk defa bir kongre turizmi faaliyeti olmuş. Almışlar bir Avrupa ülkesine 500 tane insanı götürmüşler. Organize bir turizm faaliyeti 150 yıl kadar eskiye gidiyor dünyada. Ama bizde çok daha yakın tarihlerde ve eski yıllarda tabi biz eski dünyayla ilgili bilgiyi de bir anlamda bugün turizmin ataları sayabileceğimiz insanlardan öğreniyoruz. Marco Polo'dan öğreniyoruz Asya Coğrafyası ya da eski dünyada ne olup bittiğini. Bizim coğrafyamızda ne olup bittiğini Evliya Çelebi'den öğreniyoruz ama bunlar bir ölçüde kaşifler yani turist olmanın ötesinde başka amaçları olan insanlar. Maceracı insanlar bir miktar. Yani adrenalin turizminin belki kökü onlara dayanıyor. Birazda dervişler dünyayı bir yandan bir yana geziyorlar. Bu 20. Yüzyıl'da bir sisteme oturmaya başlamış ve Türkiye gecikmeli biçimde bu sektörün önemini anlamaya başlamış. 1980'lerden bu yana büyük ölçüde kitle turizmi alanında önemli gelişmeler yaşamış Türkiye. Ben bu çevreye ayırıyorum Türkiye'deki turizmin gelişmesini. Başlangıçtan 1980'ne kadar geldiğimiz sürede iç turizme dönük bir faaliyet var. Orada da insanlar Ankara'nın, İstanbul'un orta gelir ve üst gelir grubundaki insanlar bir tatil bölgesinde bir ev sahibi olmayı turistik bir faaliyet saymışlar. Bugünden baktığımız zaman aslında turizm için olumlu bir şey değil, yani başkalarıyla çok paylaşılmayan bir deniz kıyısı bir güzel alanı yılda çok sınırlı kullanmasına rağmen işgal eden bir anlayış. Bugünkü bakış açımızla turizme olumlu bir katkı değil. Aslında olumsuz bir katkı ama Türkiye uzun yıllar turizm sandı. İşte Ayvalık bu yüzden, Mersin bu yüzden, Bodrum bu yüzden, Didim bu yüzden ikinci konut mezarlığı haline geldi. Ama bu bir zaman Türkiye'de turizm zannediliyordu. Bunu geride bıraktığımız dönem 1980'li yıllar diyebiliriz. Yeni alanlar tespit edilmeye ve dünyada turizmin getirisi anlaşılmaya başlayınca Türkiye'de yeni destinasyonlar, yeni varış noktaları oluşturulmaya başlanmış ve işte Belek gibi mekanlar o tarihten sonra oluşmuş. İlerleme de ondan sonra zaten, hızlı ilerleme de ondan sonra. Geçmişte bütün bu ikinci konutlar, dışarıdan gelmeler, içerideki dolaşımın yüz binler civarında dolaşırken rakamlar, 1980'lerde 1 milyondan almışız, 2000'lerin başında 10 milyon eşğine gelmişiz. 30 milyonlar üzerinde bir yerdeyiz şu anda. Yani son 10 yılda da 10 milyonların biraz

üzerinden 30 milyon bu sene galiba yurtdışında yaşayan Türkler, Türk pasaportu taşıyanlarda dahil edildiği zaman 35 milyona erişmiş olacağız ki bu son 10 yılda bir anlamda ikiden fazla kendisini katlaması anlamına geliyor. Şimdi 1980'den 2000'lere kadar da işte bu kitle turizmi ön planda. Türkiye tabii coğrafya olarak dünyada varlıklı gelir gruplarının ziyaret etmesine çok uygun bir alan. Dünyada şu anda dünya turizmi içinde en fazla ziyaretçi payı Avrupa'nın, çünkü Avrupa yaşam kalitesi dünyanın başka bölgelerine göre ortalama olarak daha yüksek olan bir coğrafya ve daha yüksek gelir grubu ve daha yüksek kültür grubundan insanlar başka bölgelere dinlenmek için veya öğrenmek için daha fazla ziyaret etmek istiyorlar. Bizde tabii bu dünyanın en fazla seyahat eden kıtasının güneyinde bir sıcak iklim ülkesiyiz. Bir de ayrıca yeni farkına vardığımız, enteresan bir tarihimiz arkeoloji katmanları var, inanılmaz bir tarih zenginliğimiz var. Bunlar üst üste geldiği zaman Türkiye dünyanın en fazla gezilen kıtasının ziyaret etmek isteyeceği önemli ülkelerden birisi olarak ortada duruyor. O yüzden mesela Türkiye'ye gelen ziyaretçiler arasında Almanlar hâlâ soğuk iklimin Almanları sıcak iklime akın akın geliyor. Kimisi ören yeri görmek için, kimisi deniz kıyısında mart ayından itibaren güneşlenmek için kasıma kadar geliyorlar. Şimdi Türkiye uzun bir süre bununla taşıdı turizmini. Yani dünyanın en fazla gezen kıtasının güneyinde sıcak iklim ülkesi olması ve doğasının, tarihinin de bu sıcak iklimi renklendirmesinin nimetlerini topladı ve biz bununla 20 milyonlar eşiğine 30 milyonlara doğru gelmiştik. Şimdi bence yani bu ikinci konut sahibi olmanın bir geride bırakılması gereken bir turizm anlayışı olduğunu düşünmemiz, kitle turizmi anlayışıyla yetinmememiz, yeni bir evreye geçmemiz gerekiyor. Bu da biraz daha butik turizme biraz daha yüksek kültür gruplarının göstereceği bir destinasyon, bir varış noktası haline Türkiye'yi getirmemiz gerekiyor. Bu da Türkiye'de turizmin çeşitlendirilmesi yani çok sayıda ziyaretçi gelsin ama ziyaretçi sayısından daha fazla da gelir elde edelim. Asıl amacımız çok sayıda ziyaretçi gelmesi değil, asıl amacımız gelen ziyaretçiden fazla gelir elde etmek. Bu neyi sağlayacak? Bu aynı zamanda doğayı korumayı, tarihi korumayı, toprağı korumayı, toprağın ürününü korumayı da sağlayacak. Çünkü gelen turistin bıraktığı bir tüketim artığı var, gelen turizmin bıraktığı bir kirlenme tortusu var. Bütün bunların bizim ülkemize elbette giderilmesi gereken bir yükü var. O yüzden biz sayının artmasını hiçbir zaman göz ardı edemeyiz. Elbette sayının artması gerekiyor. Ama gelen sayıdan, gelen yabancı ziyaretçiden nasıl daha fazla gelir elde ederiz ona yoğunlaşmamız gerekiyor. Bu bence üçüncü bir evre ve bizim kalkınma planlarımıza, birinci plandan itibaren şimdi galiba onuncu plana geldik. Onuncu plana kadar turizm hep yer almaya başladı. 1980'lerin ortasında turizmin çeşitlendirilmesi gündeme geldi yanlış bilmiyorsam. 1980'lerin ortasından itibaren, sadece deniz, kum ve güneşe gelinmesin. Türkiye'nin gastronomisi, Türkiye'nin tarihi, Türkiye'nin termal kaynakları, kış sporları imkanları bütün bunlar. Bütün bunlarda turizm çeşitliliği içine sokulsun diye bir telaffuz başladı. Ama bunun planda telaffuz edilmesi yetmiyor, hayata dönmesi için aşağı yukarı bizim 2000'lere kadar gelmemiz gerekli. Şimdi son yıllarda gelen sayıyı elbette küçümsemiyoruz. Ama biz turizmi çeşitlendirmeye ve gelenlerden daha fazla gelir elde etmek için neler yapabiliriz? Bunlar üzerinde fikir alışverişi ve bu fikirden doğan sonuçları gerçekleştirilmeye çalışıyoruz.

Ben görevde bulunduğum süre içinde bu çeşitlendirmeye çok önem verdim. Daha önceki yıllarda “12 ay turizm ve Türkiye'nin her yerinde turizm” bir slogan olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın kayıtlarına geçmişti. Fakat bunun sadece kayıta kalmaması ve belli alanlarda bir ivme kazanması konusunda bir seferberlik yapmak gerekiyordu. Kültürün Türkiye için Türkiye'nin yüksek gelir gruplarını çekmek açısından çok önemli olduğunu düşündüm. Bir ara Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye'de ayrıydı. Bu 2000'lerin başında birleşti. Fakat ben görevi aldığımda 2007'nin sonunda doğrusu bu birleşme biraz kağıt üzerindediydi. Yani her iki bakanlığın Turizm ve Kültür Bakanlıklarının neredeyse binaları ayrı birbirlerine hukuken iştirilmişler ama o iştirilme içselleştirilmemiş bir konumdaydı ve her an ayrılmak gündemdeydi. Yani Turizmciler bu kültür nereden başımıza dert oldu, kültürcüler bu turizm başımıza nereden dert oldu anlayışındaydı. Bunun çok yanlış olduğunu düşünüyorum; o zamanda söyledim, bugün de söylüyorum. Çünkü turizm sizin zenginliğinizin bir anlamda doğal zenginliğinizin, tarihsel zenginliğinizin, kültürel zenginliğinizin, toprak zenginliğinizin, insan zenginliğinizin dünyaya tanıtılmasını sağlayan bir sektör. O tanıtım sayesinde siz dünyayla ilişki kuruyorsunuz ve insanlar geliyor, sizin ülkenize de bir gelir bırakıyorlar. Peki kültürü bunun içinden çıkarırsanız. Sadece deniz kıyısında şezlong mu satacaksınız. Yani güzel oteller, beş yıldızlı oteller animasyon ve havuz mu pazarlayacaksınız. Arkada gastronomi yoksa, mutfak zenginliğiniz yoksa arkada ören yerleriniz yoksa, arkada antik çağlardan 9 bin, 10 bin 20 bin yıl kadar giden uygarlıklardan yakın zamana kadar Osmanlı Selçuklu'ya kadar bizde o uygarlığın eserlerin izleri yoksa bu deprem ülkesinin size sağladığı o büyük potansiyel termal kaynaklarını sağlık turizmiyle birleştirip kullanmayacaksınız. Bu yaşanan Avrupa'nın üçüncü yaş insanlarına hayatın her alanında kontrollü bir üç ay beş ay değil, bir yıl boyunca bir hayat tarzı veremeyeceksiniz. Neyi pazarlayacaksınız? Sizin ülkeniz Nobel kazanmış bir ülke. Nobel eseriniz, şiiriniz, başka sanat etkinlikleriniz, eğer gelenlere sunulmayacaksa hangi ülkede kaldıklarını anlamadan tatil yapıp gideceklerse bu ülke sıradan hale gelir. Böyle Afrika kıyısında birtakım adalar var. Geliyor ucuz kitleleri hedef kitleleri İngiltere'yle, Fransa'nın tatil yapıyorlar ama o ada nereye aittir, o adanın özelliği nedir, o adadaki insanların yaşam özellikleri nedir bunları hiçbirini öğrenmeden deniz kıyısında kumda yatıp gidiyorlar. Böyle bir ülke olsun mu istiyorsunuz Türkiye'yi? Eğer böyle bir ülke olsun istiyorsanız, kültürle turizmi ayırın birbirinden insanlar yıldızlı otellerde kalsınlar. Ama bu ülke neresidir, bilmeden kalsınlar. Hayır bu ülke özellikleriyle bütün tarihsel özellikleriyle, yemek özellikleriyle, müzik özellikleriyle bilinsin istiyorsanız bu iki sektörü çok yakından çalıştırmak zorundasınız. İtiraf ediyorum ki altı ay bir sene bunun çok birbirinden kopmaz destekçisi olacağını anlatmak lazım. Zamanımız geçti ama mesafe aldık ve bu alanda da Türkiye'nin kültür altyapısını geliştirmenin turizme müthiş bir sunum zenginliği kazandıracağını anlatmaya çalıştık. Bu çerçevede örneğin arkeolojik kazılar yapıyoruz ülkemizde biz. Ben başladığımda galiba 50 civarında arkeolojik kazı ya da 60'tı. Şu bir broşür dağıttım size. Elimde sınırlı sayıda kaldı çünkü. 2011 sonuçlarıdır ama orada bazı rakamları bulacaksınız. Arkeolojik kazı sayımız bizim 60'dan 120'ye falan çıktı. Yabancı kazıları da kattığımız zaman 160'a falan çıktı. Arkeolojik kazılara 2000'lerin başında 2 milyon bugünkü parayla

devlet para ayırırken ben bıraktığımda 40 milyon ayırıyordu. Türkiye’de çok sayıda müze yapılmaya başlandı. Tabi Ankara’da, İstanbul’da, İzmir’de çok eksikimiz var ama sizinde bildiğiniz belki birazdan gündeme getireceğiniz çok eksikimiz var. Anadolu’nun birçok yerinde kültür merkezleri yapılmaya başlandı. Yani kültür altyapısının iyileştirilmesi konusunda müthiş bir seferberlik başlandı. Dünyadan ülkemize seferberlik başladı. Bizim ülkemiz çok talan edilmiş. Ülkenin bu tarih zenginliğinin farkına ne yazık ki varılmamış geçmiş yıllarda. Osmanlı döneminde bu taşlardan bizde çok var, kefare üzmeyin isterlerse alsın götürsünler denmiş bir dönem. Bir dönem hiç değer vermemişiz, adamlar burada işte 1700’lerde 1800’lerde dolaşan seyyahların kayıtlarını bugün gravürlerini hepimiz biliyoruz. Ben geçen yıl ya da önceki yıldı Pera Müzesi’nde bir tablo gördüm, daha önce İstanbul’da bulunmuş bulunan diplomatların koleksiyonlarından getirilmiş bir tablo. Karaköy Rıhtımı’ndan başında fesle Osmanlı tebaası olduğu bilinen insanlar sırtlarında birtakım mezar taşları veya sırtlarında lahit kapaklarını yüklenmişler, orada bekleyen sandala yüklüyorlar. Hemen açıkta Topkapı Sarayı’nın önünde yani imparatorluğun başkentinin önünde Fransız bandıralı bir gemiye de yüklüyorlar. Gizli saklı değil, herkesin gözü önünde çünkü Osmanlı’nın bir döneminde topraklarımızın talan edilmesine müthiş bir duyarsızlıkla göz yumulmuş. Daha sonra Osman Hamdi Bey bunu hepimizin çok iyi bilmesi ve çok saygı değer bir yere koyması lazım. Onun döneminde işte onun gayretleriyle bir Asar-ı Atika eski eserler nizamnamesi çıkarılmış ve bunların ülkemizden çıkarılması kayda bağlanmış. Kazı yapılan yerlerde bir miktarın onların bir miktarının bizim almamız konusu gündeme gelmiş. Buradan baktığınız zamanda tarihi yüz yıllık bir tarihi var, korumacılığın yüz yıllık sınırlı bir tarihi var. O dönemde yine neler kaçırılmış son 10 yıla son 5 yıla belki bugüne kadar neler kaçırılmış. İşte bunların bir kayda dayanmadan bizim ülkemizden herhangi bir eski fermana dayanmadan, izne dayanmadan giden ürünlerin ülkemize dönmesi konusunda bir seferberlik başlattık. Bu dünyada tabi Türkiye’nin kültür zenginliğiyle gündeme gelmesine, çalıntı eser barındıran birçok yabancı müzenin de bize düşman olmasına yol açtı ama. Bu Türkiye’yi bu alanda yani tarih meraklılarının gözünde ilgi odağı haline getirdi. 4 bin kadar eser sanıyorum benim bulunduğum dönemde 5 yılda 4 bin kadar eseri getirilmişti ve devam edecek, bu çalışmalar. Eskiden bize diyorlardı ki bunları nerede sergileyeceksiniz? Doğru Uşak Müzesi’ne biz getirmişiz daha önce Amerika’dan sonra getirdiğimiz eseri çaldırılmışız. 2000’lerin başında Uşak Müzesi’nden çalınmış. Şimdi Uşak’a yeni bir müze yapılıyor, Afyon’da yeni bir müze yapılıyor. Efendim Aydın’da yeni bir müze yapıldı, Fethiye’de yeni bir müze yapılıyor, Denizli’de yeni bir müze yapılıyor. Manisa Akhisar’da yapıldı, Manisa merkezde yeni bir müze yapılıyor. Gaziantep’te yapıldı, Urfa’da yapılıyor, Hataı’da yapılıyor, Van’da yapılıyor, yeni müzeler yapılıyor. Yani Avrupa’ya dönüp diyoruz ki şimdi bu eserleri bizim sizden daha iyi saklayacağımız yeni mekanlarımız var, olmaya başladı. Bu Türkiye’nin turizmde kendi zenginliklerinin farkına varması ve kendi değerinin farkına vardığını dünyaya hissettirdi. Bu bir ilgi kitlesi yakaladı.

Başka bir konu bizim deniz, kum, güneş gibi bir klasik zenginliğimiz var. Ayrıca termal gibi başka bir zenginliğimiz de var. İbrahim Bey çok iyi biliyor bunu. Tabi termal

konusunda yani Türkiye bir deprem ülkesi, deprem ülkesi olmanın eksiklerinin yanı sıra işte termal kaynaklar açısından getirdiği bir artı var, onu kullanmamız lazım. Nereden? Ben aslında bugün tabii bu kadar mükemmel bir toplantıyla karşılaşacağımı çok bilmiyordum. Bir ders almış oldum kendi payıma. Erzurum'dan Sarıkamış'tan Balca Ova'ya kadar yani Türkiye'nin doğusundan batısına kadar ne kadar büyük termal zenginliğiyle yüz yüze olduğumuzu görürdünüz. Bizde tabii ılıca, kaplıca diye öyle yaşlıların kullandığı ve romatizmal hastalığı olanların kullandığı bir zenginlik aslında, dünya için önemli bir ziyaret merkezi, sağlık açısından önemli bir kaynak. Bizim şu anda Türkiye'de mesela termal konusunda 4 ve 5 yıldızlı otellerde son yıllardaki gelişmelerle birlikte yatak sayısı yatırım belgelilerle birlikte 1 milyona doğru gidiyor. 1 milyon oldu aşağı yukarı. 500 bin civarında 4 ve 5 yıldızlı yatağımız var ama termalde yatak sayımız sanıyorum 20 binin altında. Nitelikli yatak sayımız termal alanında. Onun da 100 binin üstüne çıkması lazım termal konusunda. Kış sporları merkezi Türkiye'nin bu tür potansiyelleri var. Bütün bunların yani turizmin çeşitlenmesi, kültürel kış sporlarına kadar çeşitlenmesi ve dünyaya Türkiye'nin farklı ilgi alanları olan herkese en yüksek kaliteyle hizmet sunması gerekiyor.

Arkadaşlarımızla biz geride bıraktığımız yıllarda şöyle bir anlayış geliştirmeye çalıştık; Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın görevi, yatırımcının önüne bürokratik engeller koymak değildir. Bürokratik engel alışkanlığı zaten devlette çok var. Yani Kültür ve Turizm Bakanlığı diye bu ülkede bir kuruluş varsa onun görevi bu bürokratik engelleri olabileceği kadar azaltmaktır ve yatırım işi yatırımı mümkün olduğu kadar özendirme, kolaylaştırma. Bunun bir sınırı yok mu? Var. Kırmızı çizginiz yok mu? Var. Ne? Tarihi koruyacaksınız, çevreyi koruyacaksınız, doğal çevreyi, tarihsel çevreyi koruyacaksınız. Bir de kaliteli yapacaksınız yaptığınız her şeyi ki sürdürülebilir olsun. Bugün turizmi bile sürdürülebilir kılmak önemli. Biz 1980'lerde devlet politikası olarak başlamışız turizme. 2010 yılına geldik 30-40 yıldır. Bu bir 40 yıldır daha sürecek sonra Türkiye'nin mavisi kirlenecek, yeşili yok olacak, tarihi tarih olacaksa o bir anlamda Türkiye'nin zenginliklerini tüketiyor olmasıdır. Halbuki bu bizim arzumuz da değil, bizim esas gayemiz ne? Toplam yaşam kalitesini yukarıya çekmeye çalışmak. Toplam yaşam kalitesini yukarıya çekmek için de tarihi korumanız, yeşili korumanız, maviyi korumanız ve yaptığınız işin kalitesinin yüksek olması lazım ki gelenler sizin ülkenizden mutlu ayrılınsınlar. Kültür ve Turizm Bakanlığı her yıl tanıtma fonu hariç başbakanlıktan tanıtma fonu hariç eski rakamla 100 trilyon şimdi 100 milyon civarında bir tanıtım bütçesi kullanıyor, dünyada tanıtım yapıyor. Dünyanın çeşitli ülkelerinde şu anda 40 kadar ülkede 50'ye aşkın ofiste tanıtım yapıyor. Biz dünyada yeni gelişmeleri de biraz göz önünde tuttuk geçen yıllarda. Neydi o gelişme? Tabii Avrupa hâlâ en çok gezen ülke ama arkadan Rusya geliyor. Türkiye turizminin son yıllarda dünya ortalamasının üzerinde bir yere taşıyan Rusya pazarının dünyaya açılmış olması. Eğer 1990'larda Rusya dışarıya açılmış olmasaydı, Sovyetik sistem yıkılmasaydı ve Rus insanları bu kadar dünyaya açılmasaydı Türkiye bu kadar yüksek bir artış sağlayamazdı. Bizim o pazarın önemini, değerini bilmemiz lazım, onu biliyoruz. Ama yeni pazarlar gelişmeye başladı dünyada. Neresidir, o? İşte Hindistan, Çin, Latin Amerika bütün bu alanlarda dünya

yeni çıkmaya başladı. Biz bu alanları da göz önünde tutarak yeni müşavirlikler açtık. Şu anda bakanlık geçen yıldan itibaren ilk defa Latin Amerika'da müşavirlik açtı. Yakın zamana kadar düşünün Türkiye bir turizm ülkesi ama bütün Latin Amerika'yı Madrid'den idare etmeye çalışıyordu. Madrid'den siz o koca kıtayı idare etmeye çalışıyorsunuz. Bir kere Madrid'deki ofisimizde işler İspanyolca yürüyor ama Brezilya Portekizce konuşuyor. Yani yetmiyor. Enstrümanlarınız dünyayı yakalamaya yetmiyor. Şimdi Portekiz'de yeni bir müşavirlik açıldı. Çin'de ikinci bir müşavirlik açıldı. Rusya'da ikinci bir müşavirlik açıldı. Dünya pazarına açılmaya çalıştık, daha çok Türkiye'yi farklı olanaklarıyla tanıtalım. Yani Türkiye evet sıcak iklim ülkesidir, deniz kum güneş var. Ama mutfağı çok zengindir, tarihi çok zengindir. Termal kaynakları var, sağlık turizmi yeni bir alan olarak geliyor. Kış sporları imkanlarımız var. Bizim golf konusunda bir Avrupa destinasyonu oluşturduk. Şu anda Belek Avrupa'da yer alan bir destinasyondur. Çeşitli alanlarımız var bizim diye bütün dünyaya çıkmaya çalışıyoruz. Herkesin, farklı toplum kesimlerin ilgisine bir anlamda ulaşmaya çalışıyoruz. Ama en önemli tanıtım ne diye sorarsanız bana. Şimdi Türkiye'ye 30 milyon diyelim, bunun içinde bir kısmı yabancı pasaportla Türkiye'ye girmekle birlikte aslında turist değil, iş aramaya gelenler de var veya Suriye'den gelen mülteciler de var. Ama 30 milyon turist olarak geliyorsa en önemli tanıtım bu ülkeye gelenlerin bu ülkeden ayrıldıktan sonra çevresindekilere anlattıklarıdır. En önemli tanıtım bu. En önemli tanıtım bizim Amerika'da verdiğimiz ilan değil ya da işte BBC'de ya da Almanya'da verdiğimiz ilan değil. En önemli tanıtım Türkiye'ye gelenlerin Türkiye'yle ilgili kanaatlerini ağızdan ağza anlatmaları. Onun için Türkiye'ye gelenlerin çok memnun olması gerekiyor, onun temel şartı da hizmet kalitesinin, her türlü sunumun yüksek olması. Orada turizm eğitimi geliyor. Türkiye'nin yakın yıllarda farkına geç vardığı alanlardan bir tanesi turizm eğitimi. Şimdi bizim coğrafyamızda yeni zenginleşen ve dünyaya yeni açılmaya çalışılan ülkeler var, otel yapmakta bizimle yarışıyorlar. Türkmenistan'a gittim, ben o Abaza Bölgesine. Beş yıldızlı oteller yapmışlar. Ama bir çay isterseniz yarım saat garsonu kovalayacaksınız, önünüze bir çay gelecek ya da odanızdan çıktınız, bir süre sonra odanıza geldiniz odanızın düzenlendiğini görmek için öbür sabaha kadar beklemeniz gerekiyor, bu olmuyor tabii bu olmuyor. Arap ülkelerinde de aşağı yukarı böyle. Birçok arkadaşımızla bir kap yemek için saatlerce beklediğimizi biliyorum. Halbuki her şey mükemmel tıkr tıkr işlerse işte memnuniyetin temel şartlarından bir tanesi orada temizlik olacak, güvenlik olacak, estetik olacak. Temizlik, güvenlik, estetik bunlar birbirini tamamlıyor. Bunların hepsi olursa gelenler sizin ülkenizden memnuniyet kat sayısı yükselerek ayrılıyorlar ve gittikleri zaman 30 milyon insan yurtdışında komşularına, yakınlarına, dostlarına, ahabalarına anlatıyorlarsa Türkiye'yi, olumlu gördüklerini anlatıyorlarsa en önemli tanıtımı yapmış oluyorsunuz. Yani o yüzden bu kalitenin, her anlamdaki kalitenin ne kadar iyi olmasının vazgeçilmez olduğunu düşünüyorum.

Şimdi Değerli Arkadaşlarım ben bu alanda size birçok şey anlatabilirim. Yani daha uzun konuşabilirim, ama ne kadar zamanımız var bunu bilmiyorum. Sizin soracağınız şeyler var mı belki interaktif biçimde bu toplantıyı sürdürsek sizin için yararlı olabilir.

O yüzden ben burada bağlamak istiyorum. Türkiye bir çeyrek yüzyıldır turizmi bir ölçüde anlayan, önemseyen bir ülke haline geldi ve biz bunun çok olumlu sonuçlarını yakaladık. Dünyada 4'lerde, 5'lerde son 10, 15 yılda turizm artışı sürdürülürken dünya ortalaması buyken Türkiye olarak 10'lara zaman zaman 10'ların üzerine çıktığımız oldu. Geç başlamıştık ama yarışta şu anda çok iyi bir yerdeyiz. O rakamları da bilmenizde fayda var. Şu anda gelen ziyaretçi sayısı itibariyle Türkiye dünyada 6. sıraya geldi. 2000'lerin başında galiba biz 1990'ların sonunda 17. sıradaydık, şu anda 6. sıraya geldik. Dünyada önümüzde iki tane kıta var, onlara kıta diyorum. Amerika ve Çin bunlar devasa iki kıta ve bunlar gelecek yüzyılda da çok ziyaretçi alacaklar. Avrupa'da da üç tane geleneksel turizm ülkesi var; İtalya, İspanya ve Fransa. Önümüzde başka ülke yok, biz İngiltere'yi 2008'de mi 2009'da mı ne geçtik gelen ziyaretçi sayısı itibariyle. Ama gelirden henüz ilk 10'un içine yeni giriyoruz. Gelirden biraz daha gerilerde bir yerdeyiz, başka ülkeler Almanya'da örneğin daha az turistle daha yüksek gelir elde etmeyi başarabildi. Biz müzelerimizi ziyaret ettirmeyi son yıllarda başardık. Ben başladığımda galiba müze ziyaretçi sayısı 7 milyon civarındaydı, bıraktığımda 28 milyona geldi. Ama bence 50 milyona gelmesi lazım. Çünkü bunun içinde Türklerde var. Hâlâ o bu sayı çok düşük. Bizim işte demin örnek verdim, termal yatak kapasitemizin Türkiye'de 20 bin değil, 200 bin olması lazım. O zaman daha fazla para bırakan sağlık turizmi müşterisi daha fazla gelecek demektir. Biz hâlâ büyük ölçüde deniz, kum, güneş üçgeninden para kazanıyoruz. O yüzden geldiğimiz yer iyi ama geldiğimiz yer "tamam biz burada duralım diyebileceğimiz" yer değil. Daha iyisini Türkiye taşıyabilir. Bakın İstanbul Avrupa Kültür Başkenti'ydi 2010'da. Avrupa Kültür Başkenti'nin semerelerini yeni yeni toplamaya başladık. İstanbul bu yıl 10 milyonlara doğru gidiyor. Antalya birkaç yıldır 2008'de, 2009'da şimdiki Ankara Valisi Antalya Valisi'yken 9 milyonuncu ziyaretçiyi alanda karşılamış ve ödül vermişti. Birkaç yıldır 10 milyonun üzerinde Antalya ilerliyor. Antalya bu tabii çok önemli bir marka haline dönüştü dünyada. Yani Antalya Türkiye'de ne olursa olsun dünyada insanların tercih ettiği özellikle bu Rusya ve çevresindeki ülkelerin çok tercih ettiği bir şey haline geldi. İstanbul böyle bir dünya şehri haline geldi. Bizim de zaten yapacağımız Paris nasıl Fransa'dan bağımsız bir markaysa, Roma nasıl İtalya'dan bağımsız bir markaysa, Barcelona Granada ya da Madrid böyle bir markaysa bizim de Türkiye'de İstanbul, İzmir, Güneydoğu Anadolu birazda oradan bağlayalım. Bu bölgeleri önümüzdeki süreçte bir marka haline getirip dünyada insanların o bölgeyi bilerek, o şehre giderek ilgi göstereceği bir hale getirmemiz lazım. Bakın Türkiye bu 25 yılda, bu 30 yılda 1 milyondan 30 milyonlara çıktı, bu çok önemli. Bir şey daha başardı, bu son 25-30 yılda Türkiye bir yandan terörle mücadele etti, ayrılıkçı terörle mücadele etti bir yandan da turizmini arttırdı. Bu dünyada istisnadır. Yani çünkü turizm dediğin barış ortamında, güvenlik ortamında gelişiyor. Türkiye bunu başarabildi. Bir coğrafyasında sancılar varken, bir coğrafyasında sıkıntılar varken başka bölgelerini bu sancuların, sıkıntılarının uzağında tutup dünya çapında bir turizm ülkesi olmayı başardı. Ama iddiayla söylüyorum, Türkiye'yi çok gezen bir arkadaşınız olarak söylüyorum. Bizim Güneydoğumuz örneğin bu son 20-25 yıl içinde bu acıları yaşamıyorsa da iç barışı bir ölçüde koruyarak bu sorunlarını sosyal sorunlarını, etnik sorunlarını, başka sorunlarını

çözmeye çalışsardı. Yani asayiş sorunu, güvenlik sorunu olmasaydı. İspanya'nın güneyi gibi dünyada çok bilinen bir destinasyon olabilirdi. Çünkü Hatay'dan başlayın Hatay, Gaziantep, Urfa, Mardin, Nemrut diye Adıyaman'la Gaziantep'in bir saat kuzeyinde Nemrut diye -bilmiyorum aranızda gören oldu mu-, bir dağı var ve dağın üzerinde dağın doğu ve batı yüzünde bakın dünyada bunun benzeri yok, iddiayla söylüyorum. Dağın doğu ve batı yüzünde devasa anıtlar var, 2 bin yıl önce yapılmış. O dağın yüksekliği 2.200 m ve bu anıtlar 2 bin yıl önce Kommagene Kralı Antiochus Theos tarafından yapılmış. Adam kendini tanrılarla yarıştıran bir deliydi aslında. Ama kalıcı bir şey yapmış, zaten dünyayı deliler değiştiriyor bir ölçüde. Yani öyle çok ortama uyanlar değil de biraz aykırı şeyler yapanlar değiştiriyor. Dağın doğusuna batısına aynı anıtları yapmış ve dünyada başka bunun bir benzeri yok. Bu bizim Doğu Güneydoğu coğrafyamızda ama henüz 200 bin ziyaretçi almayan bir destinasyon, 2 milyon insan niye gitmesin. Saint Pierre bizde bakın demin söylemedim. Önemli bir alan daha var inanç turizmi. İnanç turizmi Türkiye'nin çok önemli zenginliklerinden bir tanesi. Biz bunun son 5-6 yılda farkına varmaya başladık. İnanç turizmi deyince bizim işte 17 Aralık'ta Konya'ya gidiyoruz Şeb-i Aruz'a, 6-16 Ağustos'ta da Hacı Bektaş'a gidiyoruz, işte bu kadar. Bizim inanç turizmimiz buydu. Halbuki bizde bütün dünyanın Noel Baba diye tanıdığı Santa Claus Demre'de yaşamış bütün ayak izleri orada ve 1 yataklı 1 yıldızlı yatağı olmayan o kasabaya her yıl 500 bin Kemer'den, Manavgat'tan kalkıyor insanlar ziyarete gidiyor. Bunun potansiyelini biz yakın yıllara kadar kullanmıyorduk. Saint Poll Tarsus'ta doğmuş ve Saint Poll'un ayak izleri bütün dünyada kutsanıyor, Türkiye bunun farkına 2008-2009'larda varmaya başladı. İşte biz Trabzon'da iç politikaya da cevaplar vermeye çalışarak, Van'da bu tür varış merkezleri, bu tür ziyaret odakları oluşturmaya çalışıyoruz. Türkiye'nin bütün bu potansiyelleri var ve Güney Doğu başlayarak Hatay, Gaziantep, Urfa, Mardin Mardin'in taş yapıları Mardin'in Süryani merkezi olmaktan gelen özellikleri oradan devam edin Van'a kadar çıkın. O destinasyon inanın bana Güney İspanya gibi. Ama Türkiye ne yazık ki o destinasyonun bereketini henüz ekonomisinin ve sosyal dönüşümünün bereketi içine katamadı. Ama inşallah önümüzdeki süreçte bunları da katacağız ve ben Türkiye'nin doğusunda batısında kuzeyinde güneyinde Edirne'den Kars'a kadar, Sinop'tan Anamur'a kadar. Sinop'ta biliyorsunuz, o Sabahattin Ali'nin ünlü şiirini yazdığı "Aldırma Gönül Aldırma" şiirini yazdığı cezaevi şimdi bir turizm merkezine dönüştürülüyor. İnanılmaz güzellikler var, bunun temel şartı turizmi sadece bir bakanlığın inisiyatifine ve sorumluluğuna terk etmemek, yerel yönetimlerin, üniversitelerin bütün hayatın bunun dönüştürücü bir sektör olduğunu, hayatı ileriye doğru taşıyan bir sektör olduğunu fark etmesini sağlamak. Bunun eğitimiyle, bunun sorunuyla bütün toplumu etkilemek bir anlamda. Çünkü toplumu dönüştürücü bir sektör. Sadece insanların cebine para sokan değil, insanların hayatını ileriye doğru taşıyan bir sektör. Bunun öneminin farkına vararak büyük toplumsal politika haline bunu getirmek ve ülke düzeyinde güvenliği, temizliği ve estetiği yukarıda tutmaya çalışmak. Onu yaptığımız zaman şu anda 6. Sıradayız, bence ilk beşe gireriz. Gelirde 10'ların eşliğinde bir yerdeyiz, gelirde de ilk beşe gireriz ve Türkiye sadece bir turizm ülkesi olmaz. Aynı zamanda turizmin getirdiği dünya çapındaki ve içerideki katkılarla birlikte çünkü içeride de insanlar iç turizmle birbirlerini

daha yakından tanıyorlar. Aynı zamanda hepimizin hayret ettiği bir varış ülkesi olur. Ben turizmi gerçekten gelecek yüzyılı kuracak olan hem ülkemiz için hem dünyamız için çok dönüştürücü, çok önemli bir sektör olarak görüyorum. Böyle bir alanda çalışan arkadaşlarıma içtenlikle başarılar diliyorum.

Soru: Sayın Bakanım hoş geldiniz. Teşekkür ediyoruz, verdiğiniz bilgiler için. Öncelikle turizmle ilgili bir hemen bir şey söylediniz onu bir açıklığa kavuşturmak istedim kendi düşünceme göre. Demek ki iç barış olsa turizm ilgili dediniz de zaten iç barış var, sadece terör sorunu var bunu belirtmek istedim. Türkiye’de savaş yok ki iç barış olsun. Halkımızın arası çok iyi çok şükür, sadece terör sorunumuz var. Turizmle ilgili soruma gelecek olursak hani bundan yakın zaman önce kamuoyunu bayağı meşgul etti. Yurtdışında basında yer aldı bu tartışmalar. Hani kızılı erkekli evde kalma tartışmaları. Şimdi yurtdışında bakan insanın Türkiye’yi acaba nasıl değerlendirecek bunu merak ettim. Bu turizme kötü bir sekte vurabilir mi? Çünkü 26 Eylül 2004 tarihinde mecliste bir yasa kabul edildi. 1 Haziran 2005’te yürürlüğe girdi. 5237 Sayılı 227. Madde TC Kanunu Fuhuş ve Zinayı serbest bırakmak teşvik edenlere 2 seneye kadar cezalar düşürüldü. Bunda bir sekteye uğramadı; bundan da olabilir mi? Çünkü AKP iktidarında böyle bir yasa kabul olmuştu.

Soru: Ben öğrenci konsey başkanı Mehmet Özdemir. Benim bir sorum vardı. Danıştay geçen hafta bir iki bakanlık doğayı yok etti diye bir bildiri, bir açıklama yaptı. Sizin düşünceniz nedir, onu öğrenmek istedim. Teşekkür ederim. Böyle bir haber var, Danıştay yaptı. Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı resmî bir açıklama yaptı. Evet, resmî bir açıklama yaptı.

Soru: Merhaba. Ben Ceren Yördem. Göle Balıkesirliyim ben. Kaz Dağları Millî Park olmasına rağmen orada siyanürle altın aranıyor ve siz konuşmanızın başında yeşilin ne kadar önemli olduğundan bahsetmiştiniz. Bu konuda da bilginiz vardır, onun için soracaktım size.

Ertuğrul Günay: Şimdi arkadaşlar biz Avrupa Birliği’ne girmeye çalışan bir ülkeyiz. Avrupa Birliği bir anlamda modern dünyaya dahil olmak anlamında hukuk standartlarımızın yükselmesi anlamına geliyor. Hocalarımız benden daha iyi bilecekler. Hukukunuz ne kadar size özgüyse o kadar kabile anlayışı içerisinde kalırsınız, hukukunuz ne kadar evrenselse o kadar dünyanın saygı değer ortak üyesi haline gelirsiniz. O yüzden Avrupa Birliği bizim demokratik standartlarımızın, hukuk standartlarımızın, saydamlık standartlarımızın yükselmesini sağlayacak bir manivela anlamına geliyor. O çerçevede Avrupa mevzuatını içselleştirmeye çalışıyoruz. Bu 2000’lerin başında 2003’lerde 2004’lerde arkadaşımızın söylediği yasal düzenleme de o çerçevede. Yani dünyada bugün ergin insanların, yetişkin insanların bir arada kaldıklarında özel yaşamlarında ne yapıp ne yapmadıklarını hiçbir hukuku modern ülkelerde karışmıyor. Kabile devletlerinde, işte antik çağlardan gelen hukukun uygulandığı devletlerde karışıyor. Biz de ona uygun bir deneme yaptık. Son zamanlarda bu yurt tartışması biraz talihsiz biçimde gündeme geldi. Aslında bir kapalı toplantıda bir bölgedeki şikayetler gündeme getirildi. O şikayetlerin en üst düzeyde

siyaset liderleri ve ondan sonra tartışma büyüdü. Orada yapacağımız şey çok basit. Hepiniz öğrencisiniz. Biz 18 yaşını geçmiş olan insanlar oy kullanıyor şu anda Türkiye’de. Hatta bir görüşme var, yani 18 yaşını geçmiş olan insanlar oy kullanıyorsa ve yaptıkları bir işlem suçsa hiçbir indirim tabii olmadan o yaptırımı maruz kalıyorlarsa onlara seçme hakkı kadar seçilme hakkı da verilmeli deniyor değil mi? Bu dünyanın eriştiği bir düzey. Türkiye’ye uygun mudur değil midir? İşte bunu çeşitli vesilelerle test ediyoruz. Ama kendilerine seçme ve seçilme hakkı verdiğimiz insanların bir yerde mi kalacaklar ayrı kalacaklar, bir yerde kaldıkları zaman aralarında bir karşı cins ilişkisi olacak mı olmayacak mı? Bu bizim karışmamamız gereken bir şeydir. Ama şimdi Türkiye’de 175 tane üniversite oldu. Bu üniversitelerin büyük bir çoğunluğu Anadolu’nun içlerine dağıldı. Orada yeteri kadar barınma imkanları yok, sosyal imkanları yok, altyapı imkanları yok. Çocuklar kendilerine göre çareler buluyorlar. Yani arkadaşlık ilişkileri, akraba ilişkileri, gönül ilişkileri hiç bizi ilgilendirmiyor. Kendi işlerine göre bir düzen kuruyorlar. Aileleri bundan şikayetçi. O zaman ben bunu yazılı olarak ifade ettiğim için burada da söylüyorum. Yani bundan vatandaş şikayet edebilir. Ama bizim devlet olarak şikayet etmeye hakkımız yoktur. Devlet yöneticisi, siyaset mensubu olarak bizim yapmamız gereken o alt yapıyı kurmaktır. Çocukların isteyen tek başına odada kalacağı, isteyen iki kişilik odada kalacağı yurt imkanlarını, barınma imkanlarını sağlamaya çalışmaktır. Yani üniversite açmanın bazı sorumlulukları var, siz sadece bir üniversite açtım, bir rektör atadım beş tanede hoca buldum yanına deyip oraya bir devlet üniversitesi tabelası asamazsınız. O çocukların barınma imkanları, sosyal imkanları, kütüphane imkanları, laboratuvar imkanları bunların hepsi sizin sorumluluğunuzdadır. Buna kaynak ayıracaksınız. Madem ki biz şu anda ekonomisi iyiye giden bir ülke ki Avrupa’nın 5., 6. dünyanın da 16. büyük ekonomisi olduk. O zaman bunları çözeceksiniz. Ben siyasetin bunu konuşmasını ayıpladığımı söyledim daha önce. Sosyal medyada yazdım bunu. Yani şöyle düşünüyorum. Ben Anadolu’nun bir ilinde doğdum. Şimdi hâlâ orada oturuyor olsaydık, benim çocuklarım da Anadolu’nun başka bir yerinde üniversitede olsalardı. Konu komşunun böyle oturup bu çocuklar acaba nasıl barınıyorlar, bir yerde barınıyorlar aralarında şu var mı bu var mı diye konuşmasından bir baba olarak ben rencide olurum. O yüzden bunu böyle yüksek sesle bir çekişme konusu, bir siyasi tartışma konusu, bir kürsü tartışması konusu olmasını doğru bulmuyorum. Yapılacak olan şey bu geç kalmışlığı gidermek ve bir an önce bütün bu öğrencilere istedikleri koşullarda bir de maddi olarak da dayanılabilir olması lazım. Yani siz bunlara beş yıldızlı otel fiyatı koyarsanız, kimse gelip orada barınmaz. Maddi koşullarda barınma imkanı vermesi lazım. Onun ötesinde kimsenin ne yaptığına hele 18 yaşını doldurmuş çocukların ne yaptığına karışmak kimsenin hakkı değildir. Yani geçen bir arkadaş söyledi. Şimdi 18 yaşını doldurmuş çocuk sizin seçmeniniz olacak. Yarın ayağına gideceksiniz, oy isteyeceksiniz. Ama bu arada bir arkadaşımız bunu söyledi bence çok haklı. Onlar üç kız bir erkek, dört kız iki erkek neyse bir yerde kalıyorlarsa bu seçmeniniz olup yarın ayağınıza gidip hatta belki seçilme hakkı vermeyi düşündüğünüz bu insanlarla ilgili ana babalarına telefon açacaksınız, diyeceksiniz ki onlar şöyle bir yerde kalıyor, gel bunları kontrol et. Böyle absürt bir şey olur mu? Yani siz onların erginliğini ülkeyi yönetmek konusunda kabul

etmişsiniz. Ama kendilerini yönetip yönetemediklerini kontrol etmeye çalışıyorsunuz. Bu eskimiş bir kafadır, bunu terk etmek lazım. Ama bunun gereğini yapacaksınız, yurt yapacaksınız insanlara barınma imkanı vereceksiniz. Ondan sonra herkesi kendi sorumluluğuyla baş başa bırakacaksınız, birincisi bu. Bu tartışmalar büyürse tabii dünyada Türkiye'yle ilgili yanlış bir algı oluşur. Ben ortalama Türk insanının, ortalama bizim Anadolu ailesinin çocuklarının her birinin kendine uygun koşullarda mümkün olduğu kadar kendi başına barınmasını tercih ettiğini düşünüyorum. Bizim de görevimiz o tercihe uygun altyapıyı oluşturmaktır. Oluşturamamışsak bunun faturasını hele çocuklara gençlere çıkarmak değildir, benim düşüncem bu.

Çevreyi korumak konusunda Danıştay bir bölgeyle ilgili bu uyarıyı yapmış, Kindil Çeşme Antalya'da bir bölge. Hani geçmiş yıllarda ben çevreyi koruyalım, tarihi koruyalım derken Türkiye turizmi baştan itibaren böyle yürüdü demiyorum. Tam tersine Türkiye turizmi baştan itibaren böyle yürümedi. Şimdi eğer sürdürülebilir bir turizm yapmak istiyorsak bu konularda dikkatli olmamız lazım. Kalite kadar çevre ve tarih duyarlılığımızın da bulunması lazım diye anlatmaya çalışıyorum. Yani yeni bir perspektif son yıllarda ısrarla geliştirmeye çalıştık ve bunu önemsiyoruz. Planlamalarda zaman zaman yatırımcının baskısıyla, yatırımcının el arkasında da bir siyasi güç bir toplumsal güç varsa o güçler kurulları bükerek, bakanlıkları bükerek doğayı, tarihi tahrip ettiği olaylar var. Orada da işte İdari Mahkemesi bence Bölge İdari Mahkemesi, Danıştay mümkün olduğu kadar müdahale etmeye çalışıyor.

Bir koruyucu mekanizmada Tabiat Varlıkları ve Kültür Varlıkları Koruma Kurultayıdır. Türkiye'de yatırımcılar bu kurullardan pek hoşlanmaz. Çünkü o kurullar der ki yatırımcıya bakın burada arkada bir yeşillik var burayı tahrip etme ya da burada özel bir bitki türü var, bu bitki türünü olabileceği kadar korumaya çalış, burada filan yerde bir kubbe var, şurada bir manastır var onların kabaresini geçmesin yaptığı binanın boyu yatırımcı bundan hoşlanmaz Türkiye'de. Yatırımcı daha çok ranttan hoşlanır. Yani içlerindeki tabii bu duyarlı gelişmiş olanları tenzih ederek söylüyorum. Büyük çoğunlukta rantla uğraşır, bir koyup beş almak peşindedir. Daha çok bina yapacak, daha çok alana yayılacak. Efendim ağaç kesersek o tarafta dikeriz, bitkiyi dikeriz filan gibi edebiyatları vardır. O yüzden turizm eğitiminin Koruma Hukuku üzerinde de mutlaka derinleşmesi gerekir. Onu hocalarımızdan rica ediyorum. Yani Koruma Hukuku da turizm eğitiminin sadece otelde estetiği ve efendim hijyeni yüksek tutmak değil, çevre bilincinin yaygınlaştırmak da turizm eğitiminin çok temel konularından birisidir. Biz son yıllarda devletin verdiği bir enerji desteği vardı. Bu enerji desteğini çevreyi koruyan tesislere verelim diye yeni bir düzenleme yaptık. Yani bir otel yapmışsınız, suyu dikkatli kullanmıyorsunuz, elektriği dikkatli kullanmıyorsunuz, çevreyi korumak konusunda özeniniz yok ama ben turizm yatırımı yaptım diye devletten ucuz enerji alıyorsunuz. Hayır. Siz eğer buraya bir tesis yapmışsınız ama suyu kullanmakta, enerjiyi kullanmakta, atıklarınızı temizleyip atmakta bir anlamda doğal ve tarihsel çevrenin sürdürülebilir olmasını sağlamakta özel bir gayret gösteriyorsanız, ben sana ek bir destek veririm. Hayır göstermiyorsanız o zaman ben sana niye destek vereyim. Şimdi yeni bir anlayış olarak bunu geliştirmeye çalıştık.

Bunu eğitimin bu korumacılığı, eğitimin önemli alt başlıklarından birisi olarak anlatmanızda çok fayda görürüm. Kaz Dağları çok önemli bir yöre ve ne yazık ki oradaki yatırımcılarla korumacılar arasında ciddi bir savaş var. Benim mantığımda Kaz Dağları'nın doğal üretiminin orada elde edilen altından çok daha yüksek olduğuna dair bir tez var. O tezi şimdi doğal olarak orada üretim yapsanız, arıcılık yapsanız ya da orada işte endemik bitkilerle ilgili ya da tıbbi bitkilerle ilgili bir üretim yapsanız ondan elde edebileceğiniz gelirin elde ettiğiniz siyanürlü altından daha yüksek olduğuna dair bir tez var, onun bilgilerini bulmaya çalışıyorum, bilimsel bilgilerini. Ben şahsen doğayı tahrip edecek olan benimle çalışan arkadaşlar bilir. Her şey görevlerimin içinde olabileceği kadar dur dedim ama bazen sizin gücünüzü aşan güçler olabiliyor. Fakat Kaz Dağları dünyada özel korunması gereken doğa parçalarından bir tanesidir. Ayvalık Edremit ve arkasındaki Kaz Dağları. Bizim sadece o dağları koruyarak turizme açmamız bile bence oradaki maden aramalarından çok daha fazla katkı sağlayabilir. Bizim doğal tahribatımız ayrıca maden altın arama alanlarından da ibaret değil. Türkiye'de maden aramak konusunda bir fazlaca geçmiş yıllardan gelen bir fazlaca rahatlık var. Gidiyorsunuz bir bakanlıktan bir belge alıyorsunuz, ondan sonra önüne geleni o belgeyle kazıyorsunuz veya taşocakları konusunda. Taşocaklarıyla ilgili veya bu maden ocaklarıyla ilgili oradaki ekonomik ömrünü ocak tamamladıktan sonra terk ederken oradaki araziye rehabilite etmeniz konusunda bir kural var fakat bu kural maalesef Türkiye'de hiç yerine getirilmiyor. Ben şahsen daha geçenlerde bir bakanlıkla bu konuyu bizim bakanlık değil, başka bakanlıkla bu konuyu yine tartışma konusu yaptım. Anadolu'da uçaktan, helikopterden veya işte yüksek bir yerden fotoğraflar çekiyorum. En son sosyal medyada paylaştığım fotoğraflardan birisi yine Karadeniz'den bir yerdi. Taşocaklarını olduğu gibi bırakıyorlar, o yeşilin ortasında, vadinin ortasında, dağın ortasında sırtıyor, buna kimsenin hakkı yok. Ama ilgili kamu birimlerine ne yazık ki bu konuları çok dikkatli takip etmiyorlar. Bizim bakanlığımızla öbür bakanlıkları ayırmadan söylüyorum, çevre bilinci konusunda Türkiye'nin eğitimi çok yetersiz. Okulların da bu konuda verdiği eğitim çok yetersiz. Ne yazık ki çevre geçmiş yıllarda bir başbakanın bahsederlerdi, çevre mendil mi ki kirlensin, çevre niye kirlensin, hava niye kirlensin dediği 50-60 yıl önceki bir başbakanı söylerlerdi. Çevre halbuki dünyada en hızla tükenen varlıklardan bir tanesi. Ben dünyanın önünde kıyamet ne zaman bilmem, ama çevre ne zaman kullanılmaz hale gelirse kıyamet bence işte o zaman. Oraya da hızla gidiyoruz. Dünyada inanılmaz bir tüketim mantığı var. Düşünün benim kuşağım düşünsün. Yani elli yıl önce bu kadar deterjan mı vardı, elli yıl önce bu kadar kimyevi atık mı, bu kadar dönüşmesi zor atık mı atılıyordu, toprağa? İnanılmaz bir atık var ve bunları dönüştürmek konusunda da dünya çok geriden ilerliyor ve dünyanın en güçlü ülkeleri de çevreyi korumak konusunda maalesef çok duyarsızlar ve çevre konusu bence bu da turizmin çok temel konularından biri olarak çünkü sürdürülebilir bir dünya için çevreyi korumak şart.

Soru: Öncelikle hoş geldiniz. Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü birinci sınıf öğrencisiyim. Turizm konusunda gerçekten konuştuklarınızla söyledikleriniz beni çok umutlandırdı. Geleceğe güvenle bakmamı sağladı. Ancak benim hâlâ bazı şeylerden

yana şüphelerim var. Şu şekilde örnek vereceğim size. Turgut Reis'in çok güzel bir kıyı kenarında bizim bir evimiz var. Ancak şöyle bir şey var; oradaki yabancı sermaye sürekli evleri ellerimizden almaya çalışıyor. Biz bunun hukuki mücadelesini veriyoruz şu an. Ben büyüdüğüm yerin yani yıllarımın geçtiği yerin yabancı sermayenin eline geçmesini istemiyorum ki bu sadece Bodrum'a özgü bir şey değil, hani güneyde ne bileyim Ege'de bu sürekli olan bir şey ve bizim kıyı kenarındaki topraklarımız sürekli elimizden alınıyor. Hani bunun için bakanlık ne yapabilir? Bunun hiçbir şekilde bir denetleme mekanizması yok mudur?

Ertuğrul Günay: Bu çok önemli bir konu tabii ama bence Türkiye'nin topyekûn yaşam kalitesinin yükselmesi gerekiyor. Yani bakanlık filan yerdeki işte evi bulunan kişilerin ya da orada ev yapmış bulunan yatırımcıya evini Norveçliye satma, işte evini Almanya'ya satma diyemezsin. Bunu biz dersek Avrupa'daki ırkçıların durumuna düşeriz. Onlar orada Türklerin mülk sahibi olmasını istemiyorlar. Yani bizim de Almanya'da çok sayıda mülkümüz var, işyerimiz var, evimiz var Almanya'da, Fransa'da. Onlar da bunu yaparlar. Yapılacak olan şey bizim insanımızın yaşam kalitesini ekonomik düzeyde, kültür düzeyini mümkün olduğu kadar yükseltip buraların bir daha bulunmaz yerler olduğunu ve bunun satılmasının bir daha geri dönüşünün imkansız bir zenginliği elden çıkmak olduğunu anlatmaya çalışmamız lazım. Ama ben görüyorum bazı yerlerde hatta yabancıya daha da ucuza satıyorlar. Döviz karşılığı sattıkları için satıyorlar. Bu bilinç eksikliği. Hukuken şu var; çok büyük topraklarından bahsediyor, devlet belli izinlere bağlıyor, belli sınırları var bunun. Ama adam gelmiş oradan bir yazlık alıyor. Kalkan'da İngilizler var, Kemer'de Norveçliler var. İşte Turgut Reis'te bilmem Almanlar var, Alanya'da Almanlar var. Bir yandan üçüncü yaş turizmini teşvik ediyoruz. Yani gelsin benim ülkemde uzun süre yaşasın, alışverişini burada yapsın, harcamasını kendi ülkesinde yapmasın bende yapsın diye teşvik ediyoruz, bir yandan ev alma diyoruz. Ona belki mülkiyeti bizde kalacak imkanlar sağlamamız lazım, yani öyle tesisler yapacaksınız ki devre mülk gibi gelecek mülkiyeti bizde kalacak belli periyotlarda kalacak ve gidecek. Yani bu konuda çalışıyor bakanlık. Ama arsa satamazsın, ev satamazsın demek o biraz dünya standartlarına, bizim ait olduğumuz dünyaya çok uygun değil. Ben böyle bir satma konusunda gayret de görüyorum bazı yerlerde, yabancıya satma konusunda. Burada bizim asıl dikkat etmemiz gereken şey şu; kendi yaşadığım bölgelerden de biliyorum. Geliyor onun için uygun bizim için ortalama bir fiyatta geliyor bir İtalyan bir işte Alman. Daha çok da Almanlar yapıyor bunu. Bir ev alıyorlar orada kendisi bir yaz boyunca 15 gün ya kalıyor ya kalmıyor ondan sonra kardeşim geldi, kuzenim geldi, teyzem geldi, kayınvalidem geldi, ötekinin oğlu geldi diye. Ha bire yaz boyu onu devlete bir kuruş vergi ödemeksizin onu işletiyor. Turizm sektörünü baltalamak. Yani otelde kalacağı yerde, bir tatil köyünde kalacağı yerde, bir pansiyonda kalacağı yerde kendi memleketlisini bir İngiliz'in aldığı evde Türkiye'ye bir tek kuruş tatil vergisi ödemeksizin, o evden elde ettiği vergiyi ödemeksizin biz kiraya verdiğimiz ev için devlete vergi veriyoruz. Fakat o pansiyon olarak işlettiği tesisine ha bire birilerini misafir ediyor ve devlet bunu yeteri kadar takip edemiyor. Bu turizm sektörüne zarar veriyor. Bu konuda bir çalışma var ama esas olarak bizim yani mülk satma konusunda çok gayretli değil, mülk satma

konusunda vatandaşın biraz tutucu davranması lazım. Onun içinde tabi bizim görgümüzün, hayat kalitemizin yükselmesi gerekiyor.

Soru: Başbakanın yapılmaya başlanan bir eserle alakalı ben beğenmedim, ucube deyip yıktırması hakkında ne düşünüyorsunuz?

Soru: Umut Esenkale, Mühendislik öğrencisiyim. Bu yaz Sayın Erdoğan Bayraktar ve Haluk Karabel bir fizibilite çalışması yaptı Bodrum'da. Sizce mantıklı bir iş mi TOKİ'nin turistik bölgelere girmesi?

Ertuğrul Günay: Değil, ben TOKİ'nin biraz daha kendisini sınırlaması, biraz daha estetiğe geleneksel mimariye önem vermesi gerektiğini Bakanlar Kurulu'nda da ifade etmiş olan arkadaşınız olarak söylüyorum, yani burada söylemiyorum. Geçen yıllarda TOKİ çok yapı yaptı, 500 bin civarında. Ama birçok yerde yaptığı yapılarla kötü yapılaşmaya örnek olmuştur. Yani Anamur'u hatırlıyorum, ben Anamur'da tam Bodrum'a giderken tepenin üzerinde devasa yüksek konutlar var. Yüksek konut, yüksek mimarı bizim geleneksel mimarimiz değil zaten. Bizim mimarimiz daha yaygın mimari, yatay mimari, bahçe içinde mimari. Bu şey işte Sovyetlerin bir döneminde işçi konutları falan olsun diye uydurduğu bir tarz, Amerika'nın uydurduğu bir tarz bu yüksek konut. Bizim geleneğimizde bu yok. TOKİ yatay mimariyi, geleneksel mimariyi yeni yaşam alanları ile birlikte örnek oluşturacağı yerde geçmiş yıllarda ne yazık ki aşırı yapılaşmayla başka bir olumsuz model oluşturdu. Şimdi revize ediyorlar bu dönemde bir ölçüde ama ben turizm merkezlerine mümkün olduğu kadar TOKİ'nin girmemesi gerektiğini düşünüyorum. Turizm merkezlerinde artık Türkiye zaten devasa oteller yapmak yerine, devasa otellerin yapılabileceği yerler var. Demin aklıma gelmedi, mesela Antalya, Doğu Antalya bir kitle turizm merkezi oldu. Kitle turizminden vaz mı geçeceğiz, vazgeçmeyeceğiz. O zaman yeni alanlar bulmamız lazım. Neresi? Bence Mersin. Yani iklim itibarıyla, doğa itibarıyla, tarih itibarıyla çok uygun ama Mersin şu an ulaşımsız bir şehir; yani Mersin'de Mersin'in kıyı hattında Adana Havaalanından başka Gazipaşa'daki sınırlı havaalanından başka ulaşım yok, bu yüzden ulaşım imkanlarını artırarak Mersin'e aşırı yapılaşma olmaksızın ağaç boyunu geçmeyen yapılaşma diyorum ben buna. Ağaç boyunu geçmeyen yani ağaç ne kadar uzun ağacı uzat ama denizden baktığım zaman ben ağacı göreyim, senin çirkin yapını görmeyeyim. Ağacın altında kalan bir mimari. Öyle bir konseptte bizim kitle turizminin belli yerlerde sürdürmemiz lazım. Ege'ye, Anadolu'ya daha butik yapılaşmalar, devasa oteller yerine daha butik hayatı hissettiren, bizim hayat tarzımızı da iyileştirmeye çalışarak hayatı hissettiren yeni bir tarza dönmemiz lazım, o yüzden çok uygun bulmuyorum onu.

Şimdi öbür konu bana son 2010'dan bu yana en çok sorulan sorulardan bir tanesi. Sormayanlar sosyal medyadan daha ağır cümlelerle soruyorlar. Şöyle bir olay yaşadık biz. Kars'ta bir anıt yapılmaya başlamış belediye tarafından. Fakat belediye halkla da paylaşmamış. Bu konudaki sanat tarihçisiyle, kanaat önderiyle yeteri kadar paylaşmamış. O belediye başkanı da bizim yani bizim siyasi partimizden bir arkadaşımızdı. Oraya bir anıt yapmaya çalışmış. Bence iyi niyetli bir başlangıç

yapmışlar. Yani orada birileri ona çok çirkin sözler söyledi ama. Amaç şuydu; ortadan bölünmüş bir insan ve aşağıda bir gözyaşı akıyor. Ayrılığın insanın etnik bölünmesinin, siyasal bölünmesinin, dinsel bölünmesinin insana hüznü verdiği, acı verdiği bazen, anlatmayı amaçlayan bir heykel. Yer seçimi konusunda mesela özenli davranmamış altında tabya var. Altında cihan savaşından kalan tabya var, altında biliyorsunuz heykel devasa yukarıda heykel olmamıştı, zaten henüz beton kalıpları çıkıyordu yukarıya. Onun için baktığınız zaman estetik hissettirmiyordu, kendisini. İşte öteki tabire doğru giden bir hak verdiren bir ne yazık ki henüz yarım bir görüntü vardı. Orada Koruma Kurulu zaten baştan olur demiş anıta ama yer konusu ve işte ortaya çıkan devasa boyutlar karşısında Erzurum'daki Koruma Kurulu da hayır demişti zaten. Yani durdurma kararı vardı. Talihsiz bir gelişme oldu. Ben siyasetin bu alanlarda daha dikkatli konuşması gerektiğini düşünüyorum. Ben bir müzik eserini beğenmeye bilirim. Ben de mesela geçen yıllarda böyle bir hata yaptım. Brad Pitt'in bir filmi vardı. Filme gittim. Ben iğrenç buldum, bunu da söyledim basın önünde. Söyledim hatta elimden gelse yani kaldırın bu filmi dedim. Önce çocuklarım karşı çıktı. Sen uzman mısın bu konuda, sen beğenmemiş olabilirsin. Beğenmedim dersin çıkarsın, önce benim çocuklarım eleştirdi. Bir kere oyuncular dünya çapında, yönetici dünya çapında sen beğenmemiş olabilirsin, ama yani bunu belki başka standartta bir yere koyan birisi vardır. Sözcüklerini seç dedi bana çocuklarım. Kendi çocuklarımdan ve dışarıdan gelen eleştirileri ben çok ciddiye alırım. Bir sanat eseri, bir müzik eserini çok beğenmedim. Ama yani ona önem veren, onu algılayan, olumlu bulan birisi vardır belki. O tabir ben sözü söyleyen değerli arkadaşımızı da uyarmaya çalıştım. Siyasetçinin bu sözü söylemesi iyi olmaz bizi takip eder diye. O söyledi, ben söylememiş gibi lafı başka yere atmaya çalıştım. Söyledim dedi.

Soru(Doç. Dr. Gül Güneş): Sayın Bakanım, ben Gül Güneş. Bölümümüzün öğretim üyesiyim. Öncelikle hoş geldiniz, şeref verdiniz. Gerçekten ben çok mutlu oldum, çünkü eğitimin öneminden bahsettiniz. Bölümümüzde verilen eğitim ne derece iyi olduğunu bizim verdiğimiz konferans sayesinde bir kere daha anladım. Çevre eğitiminin önemine vurguda bulundunuz. Bizim yaklaşık 10 yıla aşkın süredir eğitim veren turizm bölümümüzde yabancı dilde eğitim çok önemli. Aynı zamanda ikinci yabancı dil öğrencilerimiz gene öğreniyorlar, üçüncü ve dördüncü yıllarda. Yanı sıra Turizm Planlaması ve Kültürleri dersimiz var, vurguda bulduğunuz bütün konuları öğrenciler burada öğreniyorlar. Turizme Giriş dersinde her sene biz Finans Turizm Organizasyonu'nun turizm gençliğiyle ilgili verdiği raporlarla başlıyoruz ve burada en çok üzerinde tartıştığımız konu da sizin vurguda bulduğunuz konu oluyor, Türkiye İngiltere'yi geçmiş olabilir, 6. sıraya yükselmiş olabilir en çok ziyaret edilen ülkeler içerisinde. Ama turizmden elde edilen gelirler içerisinde bir aralar 9. sıradaydı biliyorsunuz. Neden oralardan çok aşağıları düştü bunları tartışıyoruz, derslerde.

Ertuğrul Günay: Düşmedi. Gelir dağıtıyor ama gelenlere oranla biraz daha gerideyiz.

Soru(Doç. Dr. Gül Güneş): Yani özetle öğrencilere biz burada vurguladınız; otellerde çevre yönetimini nasıl önem verilir ya da mesela tarihle ilgili daha çok

vurguda bulundunuz ama. Bütün öğrencilerimiz bugün dünyanın Avrupa'daki bitki varlığına neredeyse yakınına sahip bir bitki varlığı olduğunu bilerek yetiştiriyorlar. Yani Avrupa'da 12 bin bizde 11 bin küsur bitki olduğunu bilerek yetiştiriyorlar. Dolayısıyla doğru yolda olmamızı sizden öğrendik çok teşekkür ediyoruz. Ben son olarak şu konudaki görüşlerinizi almak istiyorum. Çünkü burada değindiğiniz birçok şey aslında yerellik ve yerel halka dayanıyor. Genelde ekonomik kalkınma gözüyle bakılır biz turizme. Ama bu ekonomik kalkınma acaba yerel bir kalkınma sağlıyor mu, yerel istihdam ya da kaynaklar ne derece kullanılıyor? Bunların da ötesinde kadınların çok önemli olduğunu biz vurguluyoruz, öğrencilere turizm alanında bu konularda neler düşünüyorsunuz?

Ertuğrul Günay: Çok teşekkür ederim verdiğiniz bu yararlı bilgiler için. Bu dediğiniz yeni bir boyut. Bu konuda da son yıllarda Birleşmiş Milletler Kalkınma Teşkilatı'nın yürüttüğü görevler var Doğu Anadolu'da ve Artvin'e kadar uzanan Karadeniz Bölgesinde. Tabi ben turizmi artık büyük ölçekler yerine daha hayatın içinde bir yeni kavrama taşımamız gerekiyor derken de bir ölçüde bunu kast ettim. Sürdürülebilir turizmin temel şartlarından birisi de gelenle ilişki kurmak zaten. Yani siz mesela Antalya'nın bir bölgesinde devasa bir otel kurmuş ama kapıda taksicilik yapmaya çalışan 5 tane taksiciyle bir akıllı bağ kuramamışsanız, o sizin sürdürülebilirliğinizi tehdit eden bir gelişme. O yüzden sizin o turizm ülkesinden kazandığınız geliri dalga dalga suya atılan taş gibi çevresini olumlu etkilemesi lazım. Kadınların ve gençlerin katılması önemli. Turizm önemli bir istihdam sektörü. Bakın her yıl mayıs ayında istihdam rakamlarında olumlu bir gelişme olur. Öyle mi? Yani işsizlik düştü derler. Aralıkta da olumsuz gelişme olur. Niye? Turizm devreye giriyor mayısta. Turizm otelleri işe almaya başlar, işsizlik düşer. Aralıkta çıkarmaya başlarlar, kasımda aralıkta. İşsizlik yükselir. Yani turizm istihdam açısından da çok önemli ama bunu sadece otelde çalışanla sınırlamamak, ona üretim yapan, onlar için çalışan çevrede onun servisinde çalışan bütün o insanların sizinle oranlı bir biçimde o gelişmeden yararlanmasını sağlamanız lazım. Yani biraz hayatın içine katmaya çalışmak lazım. Zaten benim gördüğüm Türkiye'de en temel eksiklerimiz İtalya'yla kıyaslayarak söylüyorum, biraz bildiğim bir ülke. Yani İtalya'da otelinizden çıkıp da hayatın içine doğru yürüdüğünüz zaman hayat sizi içine çekiyor. Kafeleri, lokantaları, caddeleri, yiyecekleri, tabelaları, sokak satıcısı, sokakta duran o işte büst gibi duran animasyon göstericileri sizi içine çekiyor. Ama bizim en gelişmiş turizm bölgesinde bizi hayatın içine çeken doğru dürüst bir sokağımız yok, biraz Alaçatı biraz Çeşme diyelim, Antalya'da biraz Side yani dördüncü beşinci sayamam. Halbuki bizim otelden çıkan mesela Belek bizim Avrupa çapında bir golf destinasyonu. Gerçekten nitelikli tesislerimiz var. Ama arkadaki Kadriye ilçesine doğru gittiğiniz zaman beş dakika yürümezsiniz. Vitrinler sizi çekmiyor, çayhaneler sizi çekmiyor, lokantalar sizi çekmiyor, hoş bir müzik bir yerden gelmiyor. Buraya dönmemiz lazım. Yani arkadaki bütün o mekanı da gelen ziyaretçiyi içine çeken biz vaziyete getirmemiz gerekir. O zaman kadınlar, gençler, insanlar, hayat, sokak, esnaf daha fazla gelir elde etmeye ve turizm daha dalga dalga bütün bereketiyle ülkeye yayılmaya çalışsın. Bu eğitimin işi, bu eğitimi üniversiteleri yaparken yerel yönetimlerinde yapması lazım. Ben çok

uğraştım, okullara bir çevre dersi koydurmaya. Çevre dersi yani ben İstanbul'da üniversiteyi bitirip hatta üniversiteden sonra yüksek lisans bitirip, hatta hayata atılıp ama arkeoloji müzesinin yerini bilmeyen çok insan tanıdım. İsimlerini söylesem şaşarsınız. Siz tanıyorsunuz, onların çoğunu. Onlar Türkiye'ye düzen vermeye çalışıyorlar. Basında köşe yazarı şurada bilmem ne. Ama arkeoloji müzesinin yerini üç yıl önce öğrendiler mesela. Bu olmaz bir şey. Çok sevindim, endemik bitkilerle ilgili burada bilgi veriyorsanız fevkalade çok güzel. Ama maalesef Türkiye'nin genel eğitimi bu tarih, çevre, doğa, topyekûn kalkınma, topyekûn toplumsal kalkınma konularında eksik. Şu anda dershaneyi konuşuyoruz. Dershaneyi konuşuyoruz ama eğitimin içeriğini biraz daha eğitimin topyekûn kalkınma konusunda biraz daha neler verebileceğini konuşmamız lazım.

Arkadaşlar sizinle bir arada bulunmaktan büyük bir sevinç duydum. Hocalarımıza, Sayın Rektör başta olmak üzere, Dekanımız, Öğretim Üyelerimiz ve sizlere dikkatleriniz için çok teşekkür ederim. Ö